

Oświadczenie ZUWP w sprawie 74. rocznicy antyukraińskich akcji na Chełmszczyźnie

W marcu bieżącego roku przypada 74. rocznica akcji oddziałów Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich przeciwko ukraińskim wsiom na terenie dawnych powiatów hrubieszowskiego i tomaszowskiego. Według ustaleń historyków w wyniku akcji podziemia polskiego tylko w ciągu marca 1944 r. zniszczonych zostało kilkadziesiąt wsi. W trakcie pacyfikacji ginęła ukraińska ludność cywilna. Najwięcej ofiar zostało zabitych 10 marca 1944 r. Na przykład we wsi Sahryń i jej koloniach zginęło wówczas 606 mieszkańców, znanych z imienia i nazwiska, w tym co najmniej sześć osób narodowości polskiej, pomyłkowo wziętych za Ukraińców (wśród ofiar było 227 kobiet i 151 dzieci), we wsi Szychowice – co najmniej 138 osób (w tym 66 kobiet i 34 dzieci), w Miętkim – nie mniej niż 110 osób (44 kobiety i 27 dzieci), zaś w Łaskowie – 326 osób (131 kobiet i 72 dzieci). W ciągu kilku dni (od 9 do 11 marca 1944) zniszczeniu uległo aż jedenaście miejscowości. Według ostatnich ustaleń z rąk polskich formacji zginęło wówczas co najmniej 1228 Ukraińców. Kolejnych 21 miejscowości zniszczono pomiędzy 19 a 22 marca. Jedną z największych tragedii tego okresu była pacyfikacja wsi Bereść z 21 marca 1944 r. Zginęło wówczas nie mniej niż 239 osób (w tym 104 kobiety i 50 dzieci). Ogółem w marcu i kwietniu we wschodniej Lubelszczyźnie zginęło co najmniej 2220 osób narodowości ukraińskiej, w tym 850 kobiet i 422 dzieci.

Zarząd Główny Związku Ukraińców w Polsce ze zdziwieniem przyjmuje fakt, że wśród polskich polityków i instytucji, odpowiedzialnych za badanie zbrodni wojennych, nadal panuje milczenie na temat wydarzeń, które dotknęły obywateli polskich narodowości ukraińskiej. W przestrzeni publicznej wielokrotnie padają usprawiedliwienia dla zbrodni wojennych, np. określenie ww. działań przeciwko ukraińskiej ludności cywilnej jako „prewencyjnych akcji odwetowych”.

Dotychczasowe działania w tym względzie Instytutu Pamięci Narodowej uważamy za niewystarczające i mało efektywne. Dowodem na to jest kilkakrotne zawieszanie śledztwa w sprawie zbrodni we wsi Sahryń, lekceważenie zgłaszanego podczas posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych postulatu przeprowadzenia ekshumacji i pochówku szczątków ofiar pacyfikacji wsi, do dziś leżących poza terenem sahryńskiego cmentarza.

Jako negatywny (w kontekście podmiotowego traktowania obywateli RP) i nie do przyjęcia jest dla nas również fakt, iż o dnia dzisiejszego nie doszło do oficjalnego odsłonięcia pomnika ofiar na cmentarzu we wsi Sahryń. Uroczystości planowane na 2009 r. z udziałem Prezydenta RP śp. Lecha Kaczyńskiego oraz Prezydenta Ukrainy Wiktora Juszczenki nie doszły do skutku w wyniku decyzji strony polskiej. Wielokrotnie rocznicowe uroczystości religijne pod pomnikiem ofiar odbywały się bez udziału przedstawicieli Państwa Polskiego. Organizatorzy i uczestnicy byli natomiast w wyniku doniesień organizacji antyukraińskich przesłuchiwanymi przez Prokuraturę.

Wobec powyższych faktów, zwracamy się do władz RP z apelem do udziału w uroczystościach ku czci ofiar w 74. rocznicę zbrodni wojennych, których ofiarą padli obywatele Polski narodowości ukraińskiej. **Panichida – msza w intencji ofiar odbędzie się 10 marca 2018 r. na cmentarzu we wsi Sahryń (gmina Werbkowice, powiat Hrubieszów, woj. lubelskie). Początek uroczystości o godz. 12. (Organizator: Towarzystwo Ukraińskie).**

W rocznicę tych tragicznych wydarzeń ponawiamy prośbę o podjęcie dialogu z organizacjami mniejszości ukraińskiej z Polski w kwestii upamiętnienia ofiar zbrodni wojennych, akcji pacyfikacyjnych i represji komunistycznych w latach 1944–1947.

Jednocześnie zwracamy się z apelem do społeczeństwa polskiego o solidarność z naszą społecznością oraz potępienie tendencyjnych publikacji i działań usprawiedliwiających masowe zbrodnie na cywilnej ludności ukraińskiej oraz przypadków profanowania i blokowania odnowienia grobów i upamiętnień ukraińskich na terenie Rzeczypospolitej.

Zarząd Główny
Związku Ukraińców w Polsce

Warszawa, 8 marca 2018 r.